

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยที่หมุนเวียน 24 ชั่วโมง จำนวน 411 คน ในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนเตียงเปิดบริการตั้งแต่ 400 เตียงขึ้นไป และศึกษาทุกโรงพยาบาลที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว จำนวน 13 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด ทั้งหมด 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสังกัดของโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ใช้วัดองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในการทำงาน 3 ด้าน คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางจิตใจ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1978) ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล ที่ใช้วัดองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ ความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น ความทุ่มเท การอุทิศตน การดูแล ความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์ และความอบอุ่นมั่นใจ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 33 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ที่ใช้วัดองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ การควบคุมอำนาจร่วมกัน การมีส่วนร่วมและแบ่งแยกตามขอบเขต การปฏิบัติงาน การเอาใจใส่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และการรับรู้เป้าหมายร่วมกันในการดูแลผู้ป่วย ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 42 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน ตรวจสอบด้านเนื้อหา ความสอดคล้องกับ

คำจำกัดความ และความชัดเจนทางภาษาตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน เท่ากับ 0.92 แบบวัดความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 0.71 แบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติกรพยาบาล เท่ากับ 0.94 แบบสอบถามการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือน 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืน 425 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 445 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.50 ทั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 411 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.35 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 (Statistical Package for the Social Science) คำนวณ หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สมมุติฐานการวิจัย คือ

1. สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย
2. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย
3. ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติกรพยาบาล มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 411 คน จากการวิจัย พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.70 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 และอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.40 ในเรื่องระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 89.60 รองลงมามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.70 และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.70 สำหรับประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีประสบการณ์การทำงาน 1 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.90 รองลงมาคือ ประสบการณ์การทำงาน 11 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.10 และประสบการณ์การทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่น้อยที่สุดคือ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.00

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการทำงาน

จากการวิจัย พบว่า ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับ เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกด้าน โดยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางจิตใจ ($\bar{X} = 3.69$) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.53$)

3. วิเคราะห์ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

จากการวิจัย พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.51$)

4. วิเคราะห์ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล

จากการวิจัย พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลโดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านต่างก็มีความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกัน โดยด้านการดูแลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาได้แก่ ด้านความอบอุ่นมั่นใจ ($\bar{X} = 4.05$) ด้านความทุ่มเท ($\bar{X} = 4.04$) ด้านความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.02$) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านความไว้วางใจ ($\bar{X} = 3.61$) และด้านการอุทิศตน ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

5. วิเคราะห์การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

จากการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการแบ่งแยกตามขอบเขตการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.67$) กับ ด้านการรับรู้เป้าหมายร่วมกันในการดูแลผู้ป่วย ($\bar{X} = 3.63$) มีการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยอยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนด้านการควบคุมอำนาจร่วมกัน ($\bar{X} = 3.41$) และด้านการเอาใจใส่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.31$) มีการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยอยู่ในระดับ ดี

6. วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

6.1 สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ($r = 0.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ 1 ที่ว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

6.2 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ($r = 0.32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ 2 ที่ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

6.3 ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ($r = 0.54$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ 3 ที่ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.70$) แสดงถึงว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพนั้นเป็นสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีความพึงพอใจในสภาพการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ บุชบา ประสารอธิคม (2543) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า อยู่ในระดับ เหมาะสมมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นรายด้านคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางจิตใจพบว่า อยู่ในระดับเหมาะสมมากเช่นเดียวกัน โดยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ประกอบไปด้วย ด้านสัมพันธภาพและด้านการสนับสนุนนั้น มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=3.83$) ที่มากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางจิตใจ สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านสัมพันธภาพนั้นแสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตลอดเวลาและต้องอาศัยความร่วมมือเพื่อประสานงานกับทีมสุขภาพอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ยังแสดงถึงว่าพยาบาลวิชาชีพมีความพอใจที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในด้านการทำงาน ด้านวิชาการ หรือกิจกรรมทางสังคม อาจเนื่องจากว่าผู้บริหารทราบดีว่าขวัญและกำลังใจของพยาบาลวิชาชีพนั้น สามารถส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและก่อให้เกิดคุณภาพการบริการที่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นจึงมีการสนับสนุนส่งเสริมให้พยาบาลได้รับการอบรมและศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางการพยาบาล ตลอดจนสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเพื่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วยความราบรื่น

สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจ ($\bar{X}=3.69$) แสดงถึง พยาบาลวิชาชีพมีอิสระในการตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการพยาบาลให้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เซน (Schein,1978) ที่พบว่า ความมีอิสระในงานมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองและการพัฒนางาน นอกจากนี้ วิเชียร ทวีลาภ (2534) ยังกล่าวไว้ว่า ความต้องการพัฒนาตนเองเป็นความคิดที่ต้องการเรียนรู้ กระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเองมีความเหมาะสมมากแสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพมีความต้องการ

พัฒนาตนเองโดยต้องการเรียนรู้และปรับปรุงตนเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ตลอดจนนำบรรยากาศแบบประชาธิปไตยมาใช้ในองค์กรโดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเสรีภาพก่อนมีการตัดสินใจร่วมกัน อย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติร่วมกันเป็นทีม

ส่วนสภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพนั้นถึงแม้ว่าค่าคะแนนความเหมาะสมจะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อดูค่าคะแนนเฉลี่ยจะอยู่ในระดับต่ำกว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางจิตใจ ($\bar{X}=3.53$) ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพยังมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพยังไม่อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ที่แสดงได้ว่า อาคารสถานที่หรืออุปกรณ์ต่างๆที่อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติการพยาบาลนั้น อาจมีไม่เพียงพอหรือไม่สะดวกใช้ เนื่องจากโครงสร้างของอาคารสถานที่อาจคับแคบ ตลอดจนด้วยงบประมาณที่จำกัดทำให้ต้องประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจเป็นเหตุผลให้ความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพมีค่าคะแนนน้อยกว่าด้านอื่น และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจึงพบว่า ข้อที่คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.95$) เป็นเรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เอื้อต่อการศึกษาเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ตำราและเอกสารทางการพยาบาล ที่อาจยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ซึ่งสืบเนื่องมาจากในโรงพยาบาลของรัฐนั้นมีความจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ทั้งนี้ทั้งนั้นองค์ประกอบเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น

2. การศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ผลการศึกษาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}=3.51$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพมีการมองเห็นคุณค่าในตนเอง ยอมรับตนเอง นับถือตนเองตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บอลวิน (Baldwin,1987 cited in Sullivan,1988) และแบรนด์เดน (Branden,1981 อ้างถึงใน พรศรี ใจงาม,2534) ที่พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองนั้นส่งผลต่อกระบวนการทางความคิด การตั้งเป้าหมายและการวางรูปแบบในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย นอกจากนี้ ธิดา นิงสานนท์ (2541) ได้กล่าวไว้อีกว่า คุณสมบัติที่ส่งเสริมให้พยาบาลมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองคือ การกระจายอำนาจโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนและการแก้ไขปัญหา ทำให้แต่ละคนรับรู้ในพลังของตนเอง และอยากใช้พลังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนา คุณสมบัตินี้ดังกล่าวย่อมส่งผลให้พยาบาลเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น

3. การศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาล

ผลการศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า อยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.43$) หมายความว่า ถึง พฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ที่แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะการทำงาน ความรับผิดชอบ ความเสียสละและการตัดสินใจแก้ไขปัญหา พฤติกรรมดังกล่าวบ่งบอกถึงศักยภาพในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพตลอดจนความมีศักดิ์ศรีของวิชาชีพพยาบาล เป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับจากวิชาชีพอื่น สอดรับกับปัจจุบันที่โรงพยาบาลทุกแห่งมีการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อให้ได้การรับรองคุณภาพ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงตื่นตัวในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพการบริการ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลมีมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านต่างก็มีความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยดังนี้คือ ด้านการดูแลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.28$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยนึกถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นหลัก รองลงมาคือ ด้านความอบอุ่นมั่นใจมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.05$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติการพยาบาลตลอดจนการใช้คำพูดที่แสดงถึงความเอื้ออาทรจนผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ มีความอบอุ่นมั่นใจในตัวพยาบาล ด้านความทุ่มเทมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.04$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพื่อคุณภาพงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.02$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานในขอบเขตความรับผิดชอบ ด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละความสุขส่วนตัว โดยนึกถึงอยู่เสมอว่าปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสุขสบายของผู้ป่วย ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.99$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติงานโดยให้ผู้รับบริการรับรู้ได้ถึงความห่วงใย การเอาใจใส่ การให้กำลังใจเคารพสิทธิและพิทักษ์สิทธิให้แก่ผู้ป่วย ตลอดจนสามารถเก็บรักษาความลับไว้อย่างเคร่งครัด ด้านความไว้วางใจมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.61$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้สร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการยอมรับในการปฏิบัติงาน รับรู้ได้ถึงความปลอดภัยและคลายความวิตกกังวลในเรื่องการเจ็บป่วยจนผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคยและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการพยาบาล และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆคือ ด้านการอุทิศตนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.58$) แสดงถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติงานมากกว่าภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบโดยไม่หวังในค่าตอบแทน แต่เพื่อสนองความต้องการของผู้รับบริการเท่านั้น ซึ่งความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลทั้ง 7 ด้านนี้

ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิพร พงษ์สวัสดิ์ (2538) ที่พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติ การพยาบาลและพฤติกรรมการดูแลในวิชาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วยและของเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกโดยรวมและทุกด้าน เพราะว่าคุณค่าของวิชาชีพพยาบาลจะได้รับการยอมรับจากสังคมต่อเมื่อพยาบาลวิชาชีพสามารถแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพตลอดจนมีวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมตามบรรทัดฐานของวิชาชีพพยาบาล ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรม การพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพนั้นมีการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความพึงพอใจและความสุขสบายของ ผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญ โดยนำความรู้สึกรหรือสัญชาตญาณของวิชาชีพพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้การดูแลผู้ป่วยดีที่สุดที่สามารถปฏิบัติได้ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของคุณภาพการบริการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติ การพยาบาลที่อยู่ใน ระดับ มากที่สุด 2 ข้อคือ ด้านการดูแลที่มีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย แสดง ถึงว่า พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติงานโดยยึดหลักผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางภายใต้ศักยภาพของวิชาชีพ พยาบาล จนส่งผลให้เกิดความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติ การพยาบาล ส่วนอีกข้อนั้นคือ ด้าน ความซื่อสัตย์ในเรื่องของการปกปิดข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วยอย่างเคร่งครัด แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ โดยปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม ย่อมส่งผลให้เกิดเป็นความมั่นใจและเป็นที่น่าพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่ง ของความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติ การพยาบาล

4. การศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

ผลการศึกษาศึกษาการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยตามการรับรู้ของ พยาบาลวิชาชีพโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X}=3.48$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เตโชพิสาร (2542) ที่พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับ รองคุณภาพโรงพยาบาล อยู่ในระดับ ดี แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างแพทย์และ พยาบาลในการดูแลรักษาผู้ป่วยนั้นมีแนวคิด ความเชื่อ และทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน โดยพยาบาลวิชาชีพได้นำศักยภาพในวิชาชีพมาใช้อย่างเด่นชัด คือ การปฏิบัติงานดี ทักษะในงานดี ความรู้ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ส่งผลให้เกิดความทัดเทียมกันในเชิงวิชาชีพตลอดจน เกิดเป็นความร่วมมือกับแพทย์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นอีกว่าพยาบาลวิชาชีพ ได้เกิดความรู้สึกรมีอำนาจในงานขึ้นโดยส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ได้อย่าง เป็นอิสระ คือกล้าคิด กล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่คิดว่าถูกต้อง ก่อให้เกิดการพัฒนางานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ขององค์กร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการแบ่งแยกตามขอบเขตการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.67$) และด้านการรับรู้เป้าหมายร่วมกันในการดูแลผู้ป่วย ($\bar{X}=3.63$) มีการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยอยู่ในระดับ ดีมาก แสดงถึงว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการแบ่งแยกตามขอบเขตการปฏิบัติงานนั้นเป็นการปฏิบัติงานโดยมีการแบ่งแยกตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งแพทย์มีบทบาทด้านการดูแลรักษา ส่วนพยาบาลมีบทบาทในการดูแลให้การพยาบาล โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ การดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย ส่วนด้านการรับรู้เป้าหมายร่วมกันในการดูแลผู้ป่วย นั้นแสดงถึงว่า ทั้งแพทย์และพยาบาลต่างฝ่ายต่างรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ส่วนด้านการควบคุมอำนาจร่วมกัน ($\bar{X}=3.41$) และด้านการเอาใจใส่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=3.31$) มีการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยอยู่ในระดับ ดี แสดงถึงว่า ด้านการควบคุมอำนาจร่วมกันนั้น ทั้งแพทย์และพยาบาลต่างมีการรับรู้คุณค่าซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับรู้โอกาสที่ทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ความรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ป่วย ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ส่วนด้านการเอาใจใส่ร่วมกันในการแก้ปัญหานั้น トラバドที่ความคิดเห็นในการดูแลรักษาผู้ป่วยระหว่างแพทย์และพยาบาลไม่ตรงกัน ทั้งแพทย์และพยาบาลจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ได้โดยการนำความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเพื่อการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยให้เกิดคุณภาพสูงสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.48$) คือด้านการควบคุมอำนาจร่วมกันในข้อที่แพทย์เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปตัดสินใจในการรักษาผู้ป่วย อาจเนื่องจากว่าพยาบาลได้รับการสอนให้เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะรับคำสั่ง และปฏิบัติตามคำสั่งจากแพทย์ (Stein,1967 Cited in Jones,1994) เกิดเป็นความเคอะเขิน ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่ถูกสอนมาเช่นนั้น ให้เป็นผู้ที่มีความชัดเจนในบทบาทของตนเอง トラバドเมื่อเข้าใจในบทบาทและความแม่นยำในวิชาชีพของตนเอง เมื่อนั้นจึงสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมั่นใจและอย่างเต็มที่ โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงาน กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง

กับสมมุติฐานการวิจัยที่ 1 ที่ว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานทุกด้านซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางจิตใจ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน กล่าวคือองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพนั้นประกอบไปด้วย การมีแสงสว่างที่เพียงพอ และมีการถ่ายเทอากาศที่ดีนั้น ทำให้เกิดสมาธิในการปฏิบัติงาน ดังที่ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) กล่าวไว้ในเรื่อง การทำงานของระบบประสาทการรับรู้ในการมองว่า ลักษณะของงานที่ทำนั้นถ้าเป็นงานที่ต้องการความละเอียดต้องใช้แสงสว่างมากกว่างานที่ต้องการเพียงแค่สังเกต จึงเห็นได้ว่าแสงสว่างนั้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องการถ่ายเทอากาศนั้น หลุย จำปาเทศ (2535) กล่าวไว้ว่าการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นกับอุณหภูมิในห้องปฏิบัติงาน ถ้าอุณหภูมิร้อนจะทำให้ อารมณ์หงุดหงิด โกรธง่าย ขาดสมาธิ ดังนั้นอากาศในห้องปฏิบัติงานควรมีอุณหภูมิที่พอเหมาะ มีการถ่ายเทอากาศตลอดเวลาและไม่อับชื้น จึงส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สำหรับเรื่องของสถานที่นั้น ความเหมาะสมและมีอุปกรณ์อย่างเพียงพอทำให้สะดวกต่อการใช้ และปฏิบัติงาน สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนที่เลือกอันวยให้เกิดความ สะดวกในการทำงาน สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2528) ที่กล่าวไว้ว่า ห้องปฏิบัติงานที่ดี ควรจัดสถานที่ให้เพียงพอแก่การใช้สอยเหมาะกับจำนวนเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย และควรมีห้องทำกิจกรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลโดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ได้แก่ ห้องประชุม ห้องค้นคว้า และห้องพักผ่อน เป็นต้น เช่นเดียวกันกับที่ เบอ์นาร์ด (Bernard, 1996 อ้างถึงใน วนิภา ร่องวัจนะ, 2535) ที่กล่าวว่า เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ กล่าวคือ ปัจจัยที่เลือกอันวยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพปัจจัยหนึ่งคือการมีอุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานครบครัน จัดวางอย่างเป็นระเบียบ สะดวกพร้อมใช้งาน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีแสงสว่างที่เพียงพอ ห้องที่ไม่อับชื้นมีอากาศถ่ายเทสะดวก อุณหภูมิที่พอเหมาะ สถานที่ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆที่เพียงพอแก่การใช้สอยเหมาะกับจำนวนเจ้าหน้าที่ มีการจัดวางอย่างเป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและค้นคว้าหาความรู้ สามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างแพทย์และพยาบาลให้ดีขึ้น

สภาพแวดล้อมในการทำงานด้านสังคมนั้นประกอบด้วย ด้านสัมพันธภาพ นั่นคือ บุคลากรภายในโรงพยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยการแสดงออกทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในด้านการทำงาน ด้านวิชาการ และด้านกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูติมา มาลัย (2538) ที่ได้สนับสนุนแนวคิดในเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพบว่าปัจจัยทางด้านสังคมในเรื่องสัมพันธภาพนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การทำงานเป็นทีม กล่าวได้ว่า พยาบาลวิชาชีพนั้นเป็นศูนย์กลางระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยจึงรับรู้และเข้าใจในปัญหาของผู้ป่วยได้อย่างดี ดังนั้นพยาบาลจึงสามารถสื่อสารกับแพทย์ให้รับรู้ถึงสภาวะต่างๆ ของผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้ผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าเมื่อแพทย์และพยาบาลวิชาชีพมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันนั้นจะส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และย่อมส่งผลดีต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย เช่นเดียวกับคำกล่าวของ วิเชียร ทวีลาภ (2534) ที่ว่า สัมพันธภาพที่ดีของบุคคลหรือกลุ่มคนต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น ส่วนด้านการได้รับการสนับสนุนนั้น หน่วยงานควรมีหน้าที่จัดสรรผลประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงาน และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2540) อีกทั้งยังทำให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ดังนั้นเมื่อพยาบาลวิชาชีพได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานย่อมทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานและการนำศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สุดท้ายคือสภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจที่ประกอบไปด้วยด้านความมีอิสระในการทำงาน โดยที่พยาบาลวิชาชีพมีอิสระอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานรวมทั้งสามารถตัดสินใจให้การพยาบาลได้อย่างทันที ตามขอบเขตที่รับผิดชอบ ตลอดจนมีอิสระด้านความคิด สามารถนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร กล่าวคือเมื่อพยาบาลมีอิสระในการทำงานมากขึ้นทำให้มีข้อมูลมากจนสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนางานบริการให้ดีขึ้นได้ ดังที่บุญศรี ชัยชิตามร (2534) ได้กล่าวว่า ลักษณะงานของพยาบาลนั้นมีทั้งบทบาทที่ต้องอาศัยการตัดสินใจด้วยตนเอง ได้แก่ งานพยาบาลต่างๆ การทำงานในบทบาทอิสระจะทำให้พยาบาลมีโอกาสใช้ความรู้ ใช้ทักษะส่วนตัวเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนด้านการพัฒนาตนเองนั้น พยาบาลวิชาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เลิศกวีพร (2535) ที่ว่า การพัฒนาตนเองนั้นเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้มีความรู้ทางเทคนิควิชาชีพนำมาปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และในส่วนของบรรยากาศแบบประชาธิปไตยพบว่า พยาบาลวิชาชีพยึดถือเสียงข้างมากที่ถูกต้อง และมีเหตุผลมาใช้พิจารณาแก้ไขปัญหา ดังเช่น พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกควรมีความเป็นประชาธิปไตยอันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทุกด้านของสภาพแวดล้อมในการทำงานดังกล่าวล้วนส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ที่ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ดังเช่นการศึกษาของ บอลวิน (Baldwin, 1987 cited in Sullivan, 1998) ที่พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้นของพยาบาลมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความร่วมมือกับแพทย์ มีทัศนคติที่ดีและมีความเต็มใจร่วมมือกันปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับกับ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1978) กล่าวว่า ผู้ที่รับรู้ถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองย่อมรู้สึกได้ถึงคุณค่าของตนเอง การยอมรับตนเอง นับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ย่อมส่งผลต่อบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของผู้นั้น ตลอดจนส่งผลต่อกระบวนการทางความคิดการตั้งเป้าหมาย การวางรูปแบบสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอีกด้วย (Branden, 1981 อ้างถึงใน พรศรี ใจงาม, 2534) ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพที่รับรู้ได้ถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ในที่นี้สามารถสรุปได้ว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับสูงของพยาบาลวิชาชีพนั้นส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย และเช่นเดียวกับกับผลการวิจัยที่ศึกษาโดยพบว่า ระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับ มากที่สุด

7. ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติกรพยาบาล กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติกรพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ที่ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติกรพยาบาลมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาล

วิชาชีพ ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ พัวพัฒนกุล (2534) ที่พบว่า การรับรู้ต่อความยึดมั่นผูกพันต่อกันภายในกลุ่มวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การรับรู้สัมพันธ์ภาพในการร่วมกันทำงานกับแพทย์และบุคลากรอื่น กล่าวคือความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลในด้านการอุทิศตนนั้นพยาบาลวิชาชีพมีการอุทิศตนเพื่อช่วยงานในกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญสำหรับการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน ลดความขัดแย้งได้ในที่สุด นอกจากนี้องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญคือ เมื่อพยาบาลวิชาชีพมีความยึดมั่นผูกพันในการปฏิบัติงาน เกิดเป็นองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านการทำงาน ความรับผิดชอบ ความเสียสละตลอดจนการตัดสินใจแก้ไขปัญหา นั้น แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของวิชาชีพพยาบาล ทำให้แพทย์ยอมรับ เกิดความเท่าเทียมกันในเชิงวิชาชีพทำให้พยาบาลปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับมาก แสดงถึงได้ว่าพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพนั้นได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตที่รับผิดชอบจนเกิดการยอมรับและเกิดความเท่าเทียมกันในวิชาชีพ ทำให้แพทย์และพยาบาลร่วมมือกันปฏิบัติงานตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยมองที่ความพึงพอใจของผู้ป่วยและผู้รับบริการเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลทุกด้านล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน นั่นคือ ด้านความเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่อุทิศตนทำงานในขอบเขตความรับผิดชอบโดยมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละความสุขส่วนตัว ตลอดจนมีความคิดเพื่อการให้ผู้อื่นอยู่เสมอ ด้านความทุ่มเท เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม ด้านการอุทิศตน เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากกว่าภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยไม่หวังค่าตอบแทน แต่เพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการเท่านั้น ด้านการดูแล เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิธีที่ถูกต้องโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นหลัก ด้านความไว้วางใจ เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพยาบาลกับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดการยอมรับในการปฏิบัติงาน รับรู้ได้ถึงความปลอดภัยและลดความวิตกกังวลจนผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคยและให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติการพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมของพยาบาลที่แสดงออกถึงความห่วงใย การเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจตลอดจน

ความมั่นใจต่อผู้รับบริการ รวมถึงการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วย เคารพสิทธิและพิทักษ์สิทธิให้แก่ผู้ป่วย ด้านสุดท้ายคือ ด้านความอบอุ่นมั่นใจ เป็นพฤติกรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานจนทำให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจ ตลอดจนรู้สึกอบอุ่นมั่นใจในตัวยพยาบาลทั้งหมดนี้กล่าวได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติงานในขอบเขตรับผิดชอบของตนเองให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานโดยพยาบาลวิชาชีพสามารถแสดงออกได้ถึงการใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านการทำงาน ความรับผิดชอบ ความเสียสละตลอดจนการตัดสินใจและความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Kozier,1988;Gruder,1994 และชาวลิท คานานนพชัย,2532 อ้างถึงใน วันเพ็ญ สุขสุวรรณ,2541) พฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงศักยภาพของวิชาชีพพยาบาล ส่งผลให้เกิดการยอมรับความทัดเทียมกันในวิชาชีพ ตลอดจนความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพส่งผลให้แพทย์เกิดการยอมรับ และเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานร่วมกันในการดูแลรักษาผู้ป่วย อันนำมาซึ่งประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย คือ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นปัจจัยภายนอก ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองถือว่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับจิตสำนึกภายในตัวบุคคล และความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลเป็นปัจจัยเชิงพฤติกรรมที่รับรู้ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1.1 เมื่อผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งถือเป็นเสมือนหัวใจสำคัญของการดำเนินการในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาล ดังนั้นผู้บริหารของโรงพยาบาลควรให้ความสำคัญในเรื่องของสภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพบริการ เพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลนอกจากนั้น จากผลการวิจัยรายข้อยังพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานด้านที่มีระดับคะแนนความเหมาะสมน้อยที่สุดที่ควรส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อเพิ่มระดับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม คือ ควรมีอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการศึกษา เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ตำราและเอกสารทางการพยาบาลเพื่อใช้

ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ เมื่อสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสมในระดับที่สูงขึ้น ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างแพทย์และพยาบาลดีขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพนั้นรับรู้ในคุณค่าในตนเอง ยอมรับตนเอง นับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพคงระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองไว้ โดยมีวิธีการที่ทำให้พยาบาลตระหนักและยอมรับตนเอง จากการริเริ่มโครงการใหม่ๆ เช่น การคัดเลือกพยาบาลดีเด่นประจำปีซึ่งได้มาจากคะแนนเสียงจากบุคลากรทั้งองค์กรโดยมีการติดประกาศชื่อพร้อมผลงานหรือออกเสียงตามสายติดต่อกัน 7 วันเป็นต้น หรือมีการจัดฝึกอบรมโดยการเชิญวิทยากรภายนอกองค์กร เพื่ออบรมในหัวข้อเรื่องที่เสริมสร้างคุณค่าของวิชาชีพพยาบาลและคุณค่าของตัวพยาบาลเอง นอกจากนี้อาจมีการจัดประชุมภายในองค์กรเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ รวมทั้งกระตุ้นให้รับรู้ถึงความมีคุณค่าในตนเองแก่พยาบาลวิชาชีพ วิธีการดังกล่าวอาจเป็นวิธีที่ทำให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ย่อมส่งผลดีต่อการประสานงานและความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมของแพทย์และพยาบาล

1.3 จากผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน และผลการวิจัยเป็นรายข้อพบว่า มีอยู่ 2 ข้อที่ความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการดูแลในข้อการปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกวิธีโดยนึกถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นอันดับแรก และด้านความซื่อสัตย์ในข้อการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของผู้ป่วย แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม การปฏิบัติงานของพยาบาลได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความยึดมั่นผูกพันต่อการปฏิบัติการพยาบาลคงระดับมากที่สุดไว้เช่นนี้ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพได้รับการอบรมหรือมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ นอกจากนั้น ยังได้วิทยาการที่ทันสมัย นวัตกรรมใหม่มาใช้พัฒนางานให้ก้าวหน้าทัดเทียมองค์กรอื่น ที่สำคัญคือ ส่งเสริมศักยภาพของวิชาชีพพยาบาลให้เด่นชัดขึ้น มีความทัดเทียมกันกับวิชาชีพอื่นๆ

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยในด้านการมีส่วนร่วมและการแบ่งแยกตามขอบเขตการปฏิบัติงาน และด้านการรับรู้เป้าหมายร่วมกันในการดูแลรักษาผู้ป่วยอยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนด้านการควบคุมอำนาจร่วมกัน และด้านการเอาใจใส่ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับ ดี จากการศึกษาดังกล่าวถึงรายละเอียดผู้วิจัยพบว่า การที่ผล

การวิจัยอยู่ในระดับดีนั้น เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างแพทย์และพยาบาลในเรื่องของการยอมรับความคิดเห็น การยอมรับฟังเหตุผลและข้อมูลสนับสนุน การใช้เวลาการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้ป่วย และการประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาตลอดจนกำหนดแผนการดูแลผู้ป่วย ดังนั้นผู้บริหารองค์กรควรมีนโยบายเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างแพทย์และพยาบาลเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันมากขึ้น เช่นในหอผู้ป่วยควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างแพทย์และพยาบาลเพื่อปรึกษานหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การจัดประชุมงานวิชาการร่วมกัน หรือการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการดูแลรักษาผู้ป่วยร่วมกัน เป็นต้น วิธีการดังกล่าวอาจเป็นแนวทางให้การปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยนั้นเพิ่มระดับจากดี เป็นดีมากได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง การเสริมสร้างพลังอำนาจ พฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการวิจัยในเรื่องนี้ ระหว่าง โรงพยาบาลรัฐบาลกับโรงพยาบาลเอกชน ว่า มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.3 ควรมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ในแผนกอื่นๆ ที่มีการปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน เช่น ห้องฉุกเฉิน ห้องตรวจผู้ป่วยนอก และห้องผ่าตัด เป็นต้น หรืออาจศึกษาในสังกัดอื่นๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างแพทย์กับพยาบาลในบริบทของไทย ที่อาจต่างจากกรอบแนวคิดของต่างประเทศ